

*Шапошнік І. С.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

У сучасних умовах функціонування економіки України аграрний сектор залишається однією з ключових галузей, що забезпечує продовольчу безпеку держави, формує значну частину експортного потенціалу та створює передумови для соціально-економічного розвитку сільських територій. Разом із тим, трансформаційні процеси в економіці, глобальні виклики, воєнний стан, нестабільність фінансового середовища, зміни клімату та посилення конкурентної боротьби потребують пошуку нових підходів до забезпечення ефективного функціонування підприємств агробізнесу. За таких умов особливої актуальності набуває проблема інвестиційного забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств, оскільки саме інвестиції є основою технологічного оновлення, модернізації виробництва та впровадження інноваційних рішень.

Сталий розвиток підприємств агробізнесу передбачає досягнення збалансованого поєднання економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної безпеки. У сучасній практиці господарювання це означає необхідність забезпечення стабільного економічного зростання підприємств одночасно зі збереженням природних ресурсів, підвищенням рівня зайнятості населення, розвитком сільських територій та мінімізацією негативного впливу на навколишнє середовище. Саме тому інвестиційне забезпечення повинно орієнтуватися не лише на отримання короткострокового фінансового результату, а й на досягнення довгострокових стратегічних цілей розвитку агробізнесу [1].

Наукові дослідження підтверджують, що інвестиційне забезпечення аграрного сектору є складною системою взаємопов'язаних механізмів, інструментів, ресурсів та організаційно-економічних заходів, спрямованих на формування, залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів. У сучасних умовах інвестиційна діяльність підприємств агробізнесу повинна базуватися на принципах інноваційності, ресурсозбереження, екологічної орієнтації та соціальної відповідальності. Важливу роль у цьому процесі відіграє концепція циркулярної економіки, яка передбачає ефективне використання ресурсів, мінімізацію відходів та повторне використання матеріалів у виробничому процесі. Дослідники наголошують, що саме інвестиції у циркулярні практики є важливим напрямом досягнення сталого розвитку аграрного сектору та забезпечення його конкурентоспроможності [2].

Сучасний стан інвестиційного забезпечення підприємств агробізнесу характеризується низкою проблем. Насамперед спостерігається недостатній рівень капіталовкладень у розвиток аграрного виробництва, що зумовлено

високими ризиками господарської діяльності, нестабільністю економічного середовища, недосконалістю інституційного забезпечення та обмеженим доступом до фінансових ресурсів. Значна частина аграрних підприємств змушена здійснювати інвестиційну діяльність переважно за рахунок власних коштів, що суттєво обмежує можливості реалізації масштабних інноваційних проектів. Науковці відзначають, що дефіцит капітальних інвестицій є постійною проблемою аграрного сектору України, а рівень валового накопичення основного капіталу залишається недостатнім для забезпечення сталого економічного зростання [3].

Особливої актуальності проблема інвестиційного забезпечення набуває в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України. Руйнування виробничої інфраструктури, зменшення обсягів іноземного інвестування, порушення логістичних ланцюгів та підвищення рівня ризиків негативно впливають на інвестиційну активність у сфері агробізнесу. Водночас саме аграрний сектор залишається одним із найбільш перспективних напрямів для залучення інвестицій у процесі відновлення економіки держави. Це зумовлено високим природно-ресурсним потенціалом України, значними можливостями розвитку переробної галузі, цифрових технологій, органічного виробництва та альтернативної енергетики.

Важливим напрямом забезпечення сталого розвитку підприємств агробізнесу є інвестування у впровадження інноваційних технологій. Сучасне аграрне виробництво потребує використання цифрових систем управління, точного землеробства, автоматизації виробничих процесів, енергоощадних технологій та сучасної сільськогосподарської техніки. Інвестиції в інновації сприяють підвищенню продуктивності праці, зниженню витрат виробництва, покращенню якості продукції та зміцненню конкурентних позицій підприємств на внутрішньому і зовнішньому ринках. Крім того, інноваційний розвиток дозволяє підприємствам швидше адаптуватися до змін ринкового середовища та підвищувати стійкість до кризових явищ.

Не менш важливим є екологічний аспект інвестиційного забезпечення. У сучасних умовах підприємства агробізнесу повинні орієнтуватися на впровадження екологічно безпечних технологій, зменшення використання природних ресурсів, скорочення викидів забруднюючих речовин та розвиток відновлюваної енергетики. Інвестиції у системи зрошення, енергоефективне обладнання, органічне виробництво, біоенергетику та переробку аграрних відходів сприяють формуванню екологічно орієнтованої моделі розвитку аграрного сектору. Дослідники підкреслюють, що розвиток ресурсозберігаючих та інклюзивних моделей агробізнесу є важливою умовою досягнення цілей сталого розвитку та підвищення рівня продовольчої безпеки країни.

Соціальна складова сталого розвитку також безпосередньо пов'язана з ефективністю інвестиційного забезпечення агробізнесу. Інвестиції у розвиток сільських територій, створення нових робочих місць, підвищення рівня оплати праці, розвиток соціальної інфраструктури та професійної освіти сприяють покращенню якості життя населення та забезпечують соціальну стабільність у сільській місцевості. Особливого значення набуває підтримка малих та середніх

агропідприємств, які відіграють важливу роль у розвитку місцевих громад та забезпеченні зайнятості населення.

Ефективне інвестиційне забезпечення сталого розвитку підприємств агробізнесу потребує формування сприятливого інвестиційного клімату. Для цього необхідним є удосконалення державної інвестиційної політики, забезпечення стабільності законодавства, розвиток фінансово-кредитної системи, створення механізмів страхування інвестиційних ризиків та активізація державно-приватного партнерства. Важливим завданням також є розширення доступу аграрних підприємств до грантових програм, міжнародних фінансових ресурсів та програм підтримки інноваційного розвитку.

Отже, інвестиційне забезпечення виступає стратегічною основою сталого розвитку підприємств агробізнесу. Саме ефективне формування та використання інвестиційних ресурсів створює передумови для модернізації аграрного виробництва, підвищення конкурентоспроможності підприємств, забезпечення екологічної безпеки та соціального розвитку сільських територій. У сучасних умовах пріоритетними напрямками інвестування повинні стати інноваційні технології, цифровізація агробізнесу, розвиток екологічно орієнтованого виробництва, підтримка інклюзивного розвитку сільських територій та забезпечення ресурсоефективності аграрного сектору. Реалізація цих напрямів сприятиме формуванню стійкої та конкурентоспроможної системи агробізнесу України в умовах сучасних викликів та післявоєнного відновлення економіки.

Список використаних джерел:

1. Степаненко, С. Сучасний стан інвестиційного забезпечення інклюзивного розвитку суб'єктів агробізнесу. *Економічний простір*, 2023. (185), 43-48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-8>.
2. Стоянова-Коваль С., Слуцький Є. Інструменти інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору в умовах циркулярної економіки // *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-75>.
3. Шуст О. А., Варченко О. М., Крисанов Д. Ф., Драган О. О., Ткаченко К. В. Інвестиційне забезпечення аграрного сектора економіки України у довоєнний та повоєнний періоди. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. С. 6–26. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-181-1-6-26>.